

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande

Minister
Wille Valve

Föredragande

Specialsakkunnig
Tove Nylund

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 68

Lagstiftningspromemoria om
ändring av landskapslag om
hemvårdsstöd (2015:68) gällande
skyldighet att lämna uppgifter.

ÅLR 2019/6266

93 S2 Utdrag

Landskapsregeringen beslöt överföra lagstiftningspromemoria, **bilaga 1 S219E18**, till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder.

Lagstiftningspromemoria om ändring av landskapslag om hemvårdsstöd (2015:68) gällande skyldighet att lämna uppgifter

1. Vad är problemet

- 1.1. Vem eller vilka kräver en förändring? Finns det motstridiga intressen?
- 1.2. Vilka motiv åberopas? Kan det finnas andra motiv? Hur konkreta är riskerna, felen, bristerna och problemen?
- 1.3. Vilket är målet? Vad vill man åstadkomma? Finns det konflikter mellan olika mål?
- 1.4. Finns det internationella perspektiv på frågan (EG, EES eller internationellt fördrag)?

- 1.1. I samband med införandet av det nationella inkomstregistret har Ålands landskapsregering noterat behov av lagändring i landskapslag (2015:68) om hemvårdsstöd för att kommunerna via inkomstregistret skall kunna erhålla uppgifter för fastställande av hemvårdsstödet (22§ *Skyldighet att lämna uppgifter* i landskapslag om hemvårdsstöd).
- 1.2. Avsikten är att minska administrationen och effektivisera myndigheternas verksamhet genom att via inkomstregistret ge myndigheter som behöver inkomstuppgifterna i sin verksamhet, tillgång till inkomstregistrets uppgifter som samlas in och förmedlas i realtid.
- 1.3. Målet är att kommunerna skall kunna fastställa den eventuella rätten till och utbetalning av hemvårdsstödet inkomstbaserade tilläggsdel genom tillgång till inkomstregistret. I dagsläget är det de sökande som själva skall förete de behövliga handlingarna samt uppdatera sina inkomstuppgifter inklusive verifierat varje år.

Uppgifterna i inkomstregistret är sekretessbelagda och endast den som i sin yrkesutövning har laglig rätt till information från inkomstregistret har tillgång till dessa. Därtill begränsas åtkomsträttigheterna med organisations- och behörighetsspecifika behörigheter. Inkomsttagare kan själva följa sina egna aktuella och detaljerade inkomstuppgifter i inkomstregistret och uppgifter om vem som läst respektive inkomsttagares uppgifter kan överlåtas i vissa situationer.

- 1.4. Med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 (landskapslag (2015:68) om hemvårdsstöd 6 §) *Hemkommun på Åland* om samordning av de sociala trygghetssystemen kan en vårdnadshavare ha rätt till hemvårdsstöd trots att bestämmelserna i lagens (2015:68) 6 § 1 mom., inte uppfylls.

Vid internationella arbetsituationer skall de utbetalda inkomsterna alltid anmälas till inkomstregistret, om betalaren har skyldighet att lämna uppgifter till någon myndighet som använder inkomstregistrets uppgifter.

2. Behövs någon åtgärd överhuvudtaget?

- 2.1. *Vad händer om man inte gör något alls? Blir problemet större och mer akut?*
- 2.2. *Vilken utveckling av särskild betydelse för frågan kan väntas inom den närmaste tiden? Hur påverkas problemet?*
- 2.3. *Löser problemet sig självt med tiden?*
- 2.4. *Kan en önskad åtgärd ge upphov till nya problem som är lika stora eller större än de problem man vill lösa?*

2.1. Genom inkomstregistret blir hanteringen av inkomstuppgifterna mer rättssäkert, smidigt och mer tidseffektivt. Inkomstregistret ger en aktuell helhetsbild av inkomsttagarnas förvärvsinkomster i realtid, vilket inte är fallet med nu då den sökande själv skall förete alla behövliga inkomstuppgifter.

2.2. Ett inkomstdatasystem som består av ett inkomstregister infördes i riket 2018 med stöd av lag om inkomstdatasystem (FFS 2018/53), från ingången av 2020 skall inkomstregistret även innehålla uppgifter om pensioner och andra förmånsinkomster.

Utvecklingen inom såväl socialvård och hälso- och sjukvård går mot en ökad digitalisering, ett uttalat syfte i lagförslag till landskapslag om klienthandlingar inom socialvården är att främja den elektroniska hanteringen av klientuppgifter inom socialvården. Även lagPM vad gäller hanteringen av patientavgifter genom tillgång till inkomstregistret har överlämnats till lagberedningen. Landskapsregeringen har aktivt jobbat med att möjliggöra utveckling som moderniserar det åländska samhället inom it-området och skapa ett samhälle som är enklare, lättare och närmare för medborgarna.

2.3. Nej.

2.4. Nej.

3. Då problemet och dess orsaker samt behovet av åtgärder klarlagts kan följande frågor ställas

- 3.1. *När behövs åtgärderna, finns det tid för ytterligare utredningar? Är behovet av åtgärder övergående?*
- 3.2. *Vilka alternativa medel kan användas, vilka medel är ändamålsenliga för styrningen? Vilka medel kostar minst för enskilda och samhället? Finns eventuella negativa sideeffekter och hur passar åtgärderna in i ett större samhällligt perspektiv?*
- 3.3. *Vad är skillnaden för samhället och den önskade reformen och om reformen inte genomförs?*
- 3.4. *Behövs en lag?*

3.1. Behovet av lagändring vad gäller landskapslag om hemvårdsstöd (2015:68) för att kommunerna skall kunna ta del av de sekretessbelagda inkomstuppgifterna i inkomstregistret vid fastställande av eventuell förmån.

Som en del av utredningen har Ålands kommunförbund hörts samt enskilda handläggare av hemvårdsstödet. Handläggarna anser att nuvarande system fungerar rent praktiskt men påpekar

fördelar som direkt tillgång till inkomstregistrets inkomstuppgifter, vilket konstateras vara lättare än nuvarande system.

Ålands kommunförbund framför vikten av att genom lagstiftningsåtgärder få tillräckligt tydligt sekretessbrytande fullmakt för kommunen att från offentliga uppgifter såsom inkomstregistret kunna kontrollera inkomstuppgifterna. Genom tillgången till inkomstregistret blir systemet mer rättvist för kommuninvånarna, anser Ålands kommunförbund.

Åtgärden är av engångskaraktär.

- 3.2. För att åtgärden ska kunna genomföras behövs en ändring i landskapslagen om hemvårdsstöd (2015:68).
- 3.3. Handläggandet och beviljandet av hemvårdsstödet tilläggsdel blir mer rättvist då samtliga inkomstuppgifter i realtid kan erhållas via inkomstregistret. Beslutsfattandet kan påskyndas genom direkt tillgång till inkomstuppgifter i motsats till dagens läge då alla inkomstuppgifter via verifikat skall lämnas in av den som ansöker om hemvårdsstödet tilläggsdel.
- 3.4. Behov av lagstiftningsåtgärd.